

Kommunereformprosessen i Grenland. Temadag i Porsgrunn den 23. mars 2015.

Referat fra gruppe 3: Samfunnsutviklerrollen

Deltakere: Ole Henrik Lia (Formannskapet), Vetle Moldvær (Ungdomsutvalget), Nikolai Boye (NHO), Wenche Jansen Tveitan (LO Grenland), Haavard Gjestland (Stridsklev og Hovet velforening), Johannes Sørhaug (Kirkelig fellesråd), Tore Nygaard (Fagforbundet), Marius Lid (Porsgrunn kommune), Øyvind Solbakken (Vekst i Grenland), Per Wold (Rådmann, Porsgrunn kommune), Torstein Haugland (referent).

Gruppen ble presentert for følgende problemstillinger og spørsmål:

1. Utgjør kommunen i dag et funksjonelt samfunnsutviklingsområde eller har kommunen måttet ivareta denne rollen sin, spesielt innen klima, areal, transport og næringsutvikling, sammen med andre kommuner og i tilfelle hvilke?
2. Hvordan er situasjonen i kommunen når det gjelder befolkningsutvikling, næringsutvikling, sysselsetting og pendlerproblematikk? Innfrir kommunen sine mål?
3. Identifiser og diskuter de utfordringer som krever felles løsninger på tvers av kommunegrensene. Hvilke er det?

Som en avslutning på informasjon og diskusjon, reflekteres det over om kommunens ivaretagelse av samfunnsutviklingsrollen bedre ivaretas ved sammenslåing med andre kommuner og i tilfelle hvilke kommuner som da peker seg. Med andre ord, hvilke kommunesammenslåingsmodeller kunne, ut fra samfunnsutviklingsperspektivet, være interessante å utrede videre?

Varaordfører Erik Bystrøm åpnet møtet. Rådmann Per Wold og avdelingsleder Marius Lid innledet til diskusjon. Per Wold tok utgangspunkt i sentrale utfordringer for kommunen, og stilte spørsmål ved om kommunereformen kan åpne for nye muligheter. Temaer som befolknings- og næringsutvikling ble nevnt. Marius Lid innledet med noen betraktninger fra stortingsproposisjonen om kommunereform, og la fram sentrale statistiske opplysninger. Innledningene foreligger som egne dokumenter.

Følgende punkter ble berørt i debatten:

- Det er et utstrakt samarbeid i dag, og det vil bli behov for tettere samarbeid framover, uavhengig av kommuneorganisering.
- Nødvendig å samle de seks kommunene i Grenland.
- Det er behov for å satse sterkere på utviklingsarbeid og attraktivitetsarbeid i regionen.
- Det er behov for en overordnet industristrategi for hele Grenland.
- Frier Vest er en viktig del av Grenlands næringsutviklingspotensiale.

- Vi kan ikke drive samfunnsutvikling på hver vår tue, Et naturlig samfunnsutviklingsområde bør være en kommune, og samfunnsutviklerrolla bør være den sentrale i kommunestrukturdebatten.
- Viktige nasjonale oppgaver blir lagt til regioner av noe størrelse, og da er det viktig å være stor nok.
- Høgskolen representerer et utviklingspotensial.
- Tilgang på kompetanse blir viktigere framover, og blir kritisk ressurs.
- Det finnes mange eksempler på at knivingen mellom Porsgrunn og Skien virker polariserende og negativt på utviklingen. Behov for et overordnet blikk.
- Et naturlig bo- og arbeidsområde bør utgjøre en kommune.
- I dag er det mange som pendler på kryss og tvers i Grenland.
- Herøya er Larviks største arbeidsplass
- Fagforbundets innspill er Fx3; Fakta, frivillighet og folkeavstemning.
- De interkommunale samarbeidene, for eksempel landbrukskontoret fungerer bra.
- Store enheter betyr ikke lykke.
- Samfunnsutviklerrolla er enklest å forholde seg til i kommunereformdebatten. Tjenesteutvikling og tilgjengelighet betyr også mye for valget.
- Samarbeid er en mulig vei å gå.
- Bypakka er eksempel på samordningsproblematikk.
- Konkurransen mellom regionene blir sterkere.
- Kommunesammenslåingsvegring en generasjonsproblematikk.
- Grenser er dynamiske. Det som var region i går, er det ikke nødvendigvis om 20 år.
- Porsgrunn og Grenland kan ta en ledende rolle i næringslivet i landet.
- Viktig å fokusere på samspill mellom private og offentlige interesser.
- Det er menneskene som utgjør den viktigste ressursen i samfunnet, og de samme menneskene er med uavhengig av kommunestørrelse.
- Skuffende stortingsmelding, burde vært mer konkret på overføring av oppgaver.
- Vi må bygge en ny kommune, mer enn å slå sammen noen gamle.
- En kommune bestående av seks kommuner blir for stor.
- Hvor godt blir små kommuner representert i overordnede debatter?
- Kunnskap viktig. Hvor store er gevinstene av samarbeid? På hvilke områder er det positivt å være liten.
- På de andre områdene klarer Porsgrunn seg alene. Når det gjelder nærings og samfunnsutvikling er nok en større enhet en fordel.
- Vi når ikke måla våre om bosetting og næringsutvikling.
- Også en stor regionkommune må samarbeide. Samarbeid er viktig internt, men kommunen må også forholde seg til naboregionene.
- Det er viktig å fokusere på felles gevinst innad i regionen, og i samarbeid med andre regioner mht. temaer som sykehus, infrastruktur, areal- og transport og næringsutvikling.
- Attraktivitet er viktig. Vi har mye spennende å vise fram. Flotte kirker, porselenssamling og mye mer. Vi må fortelle de gode historiene.
- Samspillet med resten av Telemark er viktig. Aksa Herøys – Rjukan er spennende.
- Et stort problem om kommunene i Grenland ikke blir enige, og at en sammenslåing blir diktert fra staten.

Konklusjon:

Til tross for litt ulike standpunkter var det enighet om at effektiv organisering og god håndtering av arbeid med samfunnsutvikling er avgjørende for framtida til regionen. Det var enighet i gruppa om at det er behov for å ivareta samfunnsutviklingsrolla i utvidet fellesskap, og at det er viktig å fokusere på nærings- og befolkningsutvikling.

Videreutvikling og styrking av samspillet og samarbeidet mellom selvstendige kommuner ble nevnt som en måte å organisere samfunnsutviklingsrolla på.

De fleste innleggene tok likevel til orde for et sammenslåingsalternativ bestående av minst Skien, Porsgrunn og Bamble kommune, og helst med alle seks Grenlands-kommunene. Det ble understreket at den nye kommunen må tilfredsstille kriteriene for å bli betraktet som en storby-II kommune. Dette ble sett som viktig for å kunne konkurrere om nye oppgaver fra staten, men også for å etablere sterkere bånd til statlige myndigheter. Andre argumenter handlet om behovet for å etablere en kommune med felles bo og arbeidsmarked (et funksjonelt samfunnsutviklingsområde), og om at en storkommune bedre kan håndtere konkurransesituasjonen mellom regioner og utvikle internasjonal slagkraft.

Gruppa ønsker å utrede et null-alternativ (kommunestruktur som i dag) og et regionkommunealternativ (med alle kommunene). Som mellomalternativ ble det argumentert sterkest for utredning av det alternativet som er framstilt som «Grenland-grenland» og «Vestmar-alternativet».

Porsgrunn, 23.3.2015

Torstein Haugland (ref)